

ΜΟΙΡΟΛΑ3

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Διεύθυνση
Άρης Μαραγκόπουλος

Επίβλεψη: Άρτεμις Λόη
Διόρθωση: Όλγα Παπακώστα
Εξώφυλλο: MOTIVO A.E.

© 2014 Εκδόσεις Τόπος & Βαγγέλης Ραπτόπουλος
για την ελληνική γλώσσα σε όλο τον κόσμο
ISBN: 978-960-499-116-7

1η έκδοση 5.000 αντίτυπα

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδόσεις Τόπος
Πλαπούτα 2 και Καλλιδρομίου
11473, Αθήνα
Τηλ.: 210 8222835-856
Fax: 210 8222684

www.toposbooks.gr

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΟΙΡΟΛΑ3

Μυθιστόρημα

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΒΑΠΤΕΛΗ ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΥ

Η γενιά μου:

Κομματάκια, Διόδια, Τα τζιτζικια

Η αυτοκρατορική μνήμη του αίματος

Ο εργένης

Έμμονες ιδέες

Λούλα

Ιστορίες της Λίμνης:

Το παιχνίδι, Βαθύς και λυπημένος όπως κι εσύ, Απέραντα άδειο σπίτι

Η απίστευτη ιστορία της πάπισσας Ιωάννας

Μαύρος γάμος

Ακούει ο Σημίτης Μητροπάνο;

Η δική μου Αμερική

Η επινόηση της πραγματικότητας

Χάσαμε τον Μπαμπά

Λίγη ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας

Φίλοι

Αρχαία συνταγή:

Ηρόδοτος, Ηράκλειτος, Λουκιανός

Η Μεγάλη Αμμος

Η υψηλή τέχνη της αποτυχίας

Η πιο κρυφή πληγή

Μοιρολα3

МОИ РОД

Ξαναλέγοντας το Παραμύθι χωρίς όνομα

ΙΔΙΩΣ ΟΤΑΝ ΤΟ ΓΡΑΦΩ ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ, πολύ μ' αρέσει τ' όνομά μου. Φαντάζομαι ότι υπάρχει ένας καθρέφτης στη μέση ακριβώς, που διπλασιάζει το λάμδα. Μ' αρέσει και που έμαθα να γράφω, έστω και τόσο αργά: στα είκοσί μου. Χάρη στον δάσκαλο, αλλά προπαντός χάρη στο πείσμα μου, που πιθανότατα είναι το πιο χαρακτηριστικό γνώρισμά μου.

Είμαι η κόρη του βασιλιά Επιπόλαιου, όπως τον έλεγαν τις τελευταίες μέρες της βασιλείας του, η πριγκίπισσα Έλλη. Κι αυτή είναι η ιστορία η δική μου και του τόπου μου, της Μοιρολατρίας. Ή μάλλον τα σημεία όπου οι δύο χωριστές ιστορίες τέμνονται. Ο δε λόγος που γράφω την κοινή αυτή ιστορία τώρα, μετά από δεκατρία ολόκληρα χρόνια, είναι επειδή ίσως ήρθε η στιγμή να διασταυρωθούν οι τροχιές τους για μία ακόμη φορά. Αν όχι τώρα, στο άμεσο μέλλον.

Μέλλον. Άλλη μια λέξη με τον καθρέφτη που διπλασιάζει το λάμδα στη μέση της.

Η γλώσσα είναι πατρίδα.

ΗΤΑΝ ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΟ τότε να είναι Χριστούγεννα και να κάνει καύσωνα. Με θυμάμαι να ανηφορίζω το λόφο που οδηγούσε στο παλάτι και να φτάνουν ώς τ' αυτιά μου θυμωμένες αντρικές και γυναικείες φωνές. Ανακατεμένες με τα κάλαντα: «Καληνήμεραααν, άρχοοοντες! Κιααανεί! Κιααανείναι ορισμόοος σας...»

Ήμουν ιδρωμένη, με τα ελαφριά, κουρελιασμένα και ξεθωριασμένα μέχρι απδίας ρούχα μου κολλημένα επάνω μου, και πλησίαζα στον προορισμό μου απωθώντας μαυροντυμένους ζητιάνους που μου γίνονταν κολλητσίδα κάθε τόσο. Παραμέριζα επίσης σωρούς σκουπιδιών, από χαλασμένες ηλεκτρικές συσκευές ως πλαστικές συσκευασίες τροφίμων κι άλλων προϊόντων, που είχαν κατρακυλήσει και φράξει το μονοπάτι.

Ναι, ήταν η δεύτερη ή τρίτη μέρα των Χριστουγέννων, κι έκανε απερίγραπτη ζέση, λες και είχε κολλήσει ο καιρός σε μια εποχή, και μάλιστα στην πιο εφιαλτική της όψη. Λες και το καλοκαίρι έκανε το χειμώνα μια μπουκιά. Η πρώτη από τις καλύτερες ατάκες του μπαμπά σχετικά με το ζήτημα. Και η δεύτερη: *Το φαινόμενο όχι του θερμοκηπίου, αλλά του αναμμένου φούρνου.*

Τρομερή ζέση, λοιπόν, και κάτι σαν χούνωση στον αέρα, όπου αντιχούσαν κρωξίματα κορακιών, λες και το ένα ρωτούσε και το άλλο τού απαντούσε στα κορακίστικα. Πότε πότε κάτι απόμακροι ήχοι μετάλλων που τρίβονται και ηλεκτρονικά παράσιτα, προερχόμενα ένας θεός μόνο ξέρει από πού, από το παρελθόν ίσως. Και στο βάθος βάθος, μόνο αν ήσουν αρκετά τυχερή, ένας κελαρυστός ψίθυρος που πιο πολύ τον υποψιαζόσουν παρά τον άκουγες. Το ελάχιστο, μάλλον τελευταίο, νερό που αργοκυλούσε ανάμεσα στις γεμάτες με σκουπίδια όχθες του μισοξεραμένου ποταμού μας, του Ίνου, του αληθινού βασιλιά μας.

Απίστευτα κάλλη θα είχε ο τόπος μας, αν δεν τα είχαμε καταστρέψει με τη μοιρολατρική μας αμέλεια και την αρπακτική μας απληστία. Η θέα ψηλά από το λόφο όπου υψώνεται το παλάτι, φέρ' ειπείν, μου έκοβε ανέκαθεν την ανάσα, ακόμη και τότε που είχαμε καταντήσει να βλέπουμε από κει πάνω μια κυριολεκτικά νεκρή φύση. Αλλά το ποτάμι, το κομ-

μάτι του που κυλάει μέσ' από τα χώματά μας, δεν συγκρίνεται με τίποτα.

Ο ποταμός Ίνος είναι η ίδια η ψυχή μας που παραλίγο να στραγγίξει και να ξεραθεί. Έτσι μου φαίνεται κι έτσι είναι.

ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΟΥΣΑ ΝΑ ΑΝΗΦΟΡΙΖΩ το λόφο με τον ποταμό Ίνο πλάι μου. Ο ήλιος έδυε πυρπολώντας το ήδη καμένο Μαύρο Δάσος πίσω μου, ενώ μπροστά μου όλα είχαν μισοβουτηχτεί στη σκιά. Και τότε κάτι πετάχτηκε πάνω μου, σαν να ξεκόλλησε από τη σκοτεινιά και μου όρμησε γραπώνοντάς με από το λαιμό.

Η αρχική μου παρόρμηση ήταν να το αποκρούσω, να το τινάξω μακριά, ό,τι κι αν ήταν: πράγμα, ζώο ή άνθρωπος. Γρήγορα, όμως, κατάλαβα ότι όχι μόνο δεν ήταν εχθρικό το χτύπημα, αλλά επρόκειτο για αγκάλιασμα, για γράπωμα από λαχτάρα.

Όστε, λοιπόν, δεν ήταν τα μελανά δίκτυα των ζητιάνων; Γιατί εκείνη τη στιγμή, ούτως ή άλλως, βρισκόμουν σε ετοιμότητα και σχεδόν περίμενα κάτι απειλητικό, κάτι που θα στρεφόταν εναντίον μου, κυρίως από τους μαυροφορεμένους ζητιάνους. Για την ακρίβεια ήμουν κυριευμένη από προσμονή για κάποια ξαφνική επίθεσή τους. Περίμενα ότι, από στιγμή σε στιγμή, θα εκτοξευτούν επάνω μου σαν σκούρα δίκτυα, που θα πάλευα μετά να τ' απωθήσω.

Στην πραγματικότητα, το μυαλό μου συνέδεε αυθαίρετα κι άλλα πράγματα με τους ζητιάνους, πράγματα όπως το απαίσιο όραμα με τα Άρρωστα Δέντρα μες στο Μαύρο Δάσος, κάπου κοντά στον Παράδεισο.

Πάντως, σίγουρα, στην αρχή, ο τελευταίος που μου πέρασε από το μυαλό ήταν ο Κάσσιος.

ΣΤΑ ΠΟΔΙΑ ΤΟΥ ΛΟΦΟΥ είχα συναντήσει τον πρώτο χορό από μαυροφορεμένους ζητιάνους. Τα ρούχα τους δεν ήταν απλώς κουρελιασμένα σαν τα δικά μου, αλλά φτιαγμένα από κουρέλια. Οι περισσότεροι ήταν θεοβρόμικοι, και μοσχομύριζαν από την απλυσιά και τις μολυσματικές ασθένειες που τους κατέτρωγαν.

Ο τρόπος που εφορμούσαν στα θύματά τους τους έκανε να μοιάζουν με πελώρια μελανά δίχτυα, που κάποιος κυνηγός ρίχνει επάνω στο θήραμά του. Κι όπως εσύ –το θήραμά τους– τα απωθείς, χύνονται προς τα κάτω και στοιβάζονται στα πόδια σου.

Και την ίδια στιγμή μιλούσαν ακατάπαυστα, σαν μηχανάκια, ανακατεύοντας γνωστές και άγνωστες γλώσσες. Λιβανίζουντάς σε με τις ικεσίες και τα αφόρητα παρακάλια τους, με τα οποία προσπαθούσαν να σε κάνουν να τους λυπηθείς.

Τώρα πια δεν υπάρχουν τόσο πολλοί ζητιάνοι στη Μοιρολατρία και ασφαλώς δεν τους συναντάς σε κοπάδια όπως τότε. Αλλά εκείνη την εποχή είχες την εντύπωση ότι ήταν οργανωμένοι σε ομαδική βάση και ότι περιφέρονταν από τόπο σε τόπο, λες και έπαιζαν σε μια ιδιότυπη αυτοσχεδιαστική θεατρική παράσταση. Σαν χορός αρχαίας τραγωδίας.

Δυο λόγια και για τα σκουπίδια μέσ' από τα οποία τινάζονταν οι ζητιάνοι σαν να τους πετούσαν έξω ελατήρια. Τα βουνά και οι λόφοι των σκουπιδιών που έζωναν τότε το παλάτι έχουν σήμερα πια απομακρυνθεί. Την εποχή εκείνη, όμως, η κατάσταση είχε φτάσει στο απροχώρητο. Τα σκουπίδια είχαν ξεβραστεί εδώ παλαιότερα, όταν είχε πολύ νερό το ποτάμι και τα κατέβαζε σωρηδόν. Προέρχονταν επίσης από τις κραιπάλες, που δεν έλεγαν να κοπάσουν όσο ο πατέρας μας ήταν μικρότερος κι εμείς αγέννητοι ακόμη.

Εν ολίγοις, ήταν τα σκουπίδια της περιόδου κατά την

οποία βασίλευε η αυταπάτη ότι η ψηφιακή εποχή θα κρατήσει για πάντα και ότι η μεγάλη πομπή της προόδου δεν θα πάψει να προελαύνει στον αιώνα τον άπαντα. Ποιος περίμενε ότι θα ξαναγουρίζαμε σ' ένα προηγούμενο στάδιο, ότι θα ξαναγινόμασταν αγρότες; Το όνειρο των οικολόγων έμελλε να πραγματοποιηθεί τελικά, όχι όμως για να αποτραπεί η καταστροφή του πλανήτη. Αλλά εξαιτίας της.

Θυμάμαι σωρούς από σπασμένες και σκουριασμένες ηλεκτρικές συσκευές, μπουκάλια, κουτιά, σχισμένες νάιλον σακούλες κι άλλες συσκευασίες κάθε είδους. Οι όγκοι των απορριμμάτων είχαν κάποτε σκονιστεί και μετά ποτιστεί από τη βροχή. Και στη συνέχεια η λάσπη είχε πετρώσει, με τα σκουπίδια ανακατεμένα σ' ένα αζεδιάλυτο μείγμα κάτω από το σκληρό αυτό πέπλο. Μέσ' από τα τερατώδη λαγούμια που σχηματίζονταν στα έγκατα των σκουπιδόλοφων και των σκουπιδοβουνών, ξετρύπωναν αρουραίοι και φίδια, αλλά και ζητιάνοι, που σε μερικές περιοχές του βασιλείου μας το δάγκωμά τους ήταν εξίσου δηλητηριώδες με των ερπετών.

ΠΟΙΟΣ ΕΙΔΕ τον Παράδεισο και τον ξέχασε; Πριν ακόμη τον γνωρίσω, συνήθιζα να κάνω κάτι ξεγυρισμένες βόλτες, πρωί κι απόγευμα, κατά μήκος του ποταμού Ίνου. Ειδικά τον τελευταίο καιρό, όμως, ή πιο σωστά από τότε που ανακάλυψα τον Παράδεισο και μετά, χωνόμουν βαθιά μες στο Μαύρο Δάσος αναζητώντας τον.

Όσο βαθιά κι αν προχώρησα, το δάσος παρέμενε περισσότερο ένα πρώην δάσος, με τα δέντρα του κουτσουρεμένα και καψαλισμένα από τις αλλεπάλληλες πυρκαγιές. Μία και μοναδική εξαίρεση, ένα ξέφωτο, αλλά κατάφυτο σε αντίθεση με το υπόλοιπο δάσος γύρω του: ο Παράδεισος επί γης. Το

σπίτι της κυρα-Σοφίας, πολύ μακριά, σχεδόν κοντά στα σύνορα της Μοιρολατρίας με τη χώρα του Θείου, το βασίλειο των Βουνών. Εκεί περνούσα όλο και μεγαλύτερο μέρος του χρόνου μου τώρα τελευταία, συντροφιά με τον Νικόλα, τον γιο της ιδιοκτήτριας του σπιτιού. Εκεί ήμουν και την παραμονή και ανήμερα των Χριστουγέννων. Λες και ήταν αυτοί πια οι δικοί μου άνθρωποι, λες και ήταν το σπίτι μου ο Παράδεισος κι όχι το παλάτι.

Έγραψα την προηγούμενη φράση και αμέσως φαντάστηκα την κυρα-Σοφία να κουνάει αρνητικά το κεφάλι της και να λέει: *Πολύ μελοδραματικό. Και μετά φαντάστηκα τον γιο της τον Νικόλα να τη ρωτάει: Τι εννοείς; Κι εκείνη να απαντάει: Παραείναι ακραίο, για να είναι ανθρώπινο! Μην το πολυεμπιστεύεστε.* Κάτι τέτοια έλεγε πάντα η κυρα-Φρόνηση ή κυρα-Γνώση, όπως τη φώναζε περιπαικτικά ο Νικόλας, και της βγήκε τ' όνομα.

Ακόμη πιο τρομακτικό, όμως, είναι που τη ζωντανεύω μες στο κεφάλι μου, κι εκείνη και τόσους άλλους, με τον Νικόλα πρώτο και καλύτερο, υποθέτοντας τι θα έλεγαν στην κάθε περίπτωση. Πράγμα που συμβαίνει όχι μόνο με τους οικείους μας κι όσους θαυμάζουμε, αλλά κυριολεκτικά με όλους, είτε λένε σοφά πράγματα είτε βλακώδη. Εκτός απ' όσα μας λένε πραγματικά, υπάρχουν κι εκείνα που τα πλάθουμε μόνοι μας, αλλά κάνουμε σαν να μας τα έχουν υπαγορεύσει.

Λες και κουβαλάμε τα φαντάσματα των άλλων μέσα μας, και παρουσιάζονται μπροστά μας ανά πάσα στιγμή, με την παραμικρή αφορμή.

ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΣ από τον Παράδεισο εκείνο το απόγευμα, είχα χάσει το δρόμο και περιπλανήθηκα για λίγο μες στο Μαύρο Δάσος, ανάμεσα στους ψηλούς, αλλά κολοβωμένους κορμούς των δέντρων. Ίσως να μ' είχε πειράξει η ζέστη, γιατί